

Ordbok med transportfaglige begreper

ABC-analyse	Sortering av varer, kunder eller leverandører etter frekvens eller omsetning med gruppering av resultatet i tre kategorier. A-kategorien er viktigst, B-kategorien nest viktigst og C-kategorien minst viktig. Vi prioriterer kategoriene etter hvor viktige de er
ADR	«The European Agreement concerning the International Carriage of Transport of Dangerous Goods by Road». Internasjonal avtale om vegtransport av farlig gods
Adressert postsending	Postsending som har mottakerens navn og utleveringsadresse påført sendingen, eller som blir utlevert etter en adresseliste
Aksellast	Massen som hviler på hver aksling på et kjøretøy
Aksesspunkt	Fungerer som et elektronisk postkontor ved elektronisk fakturering
AML	Arbeidsmiljøloven. Regulerer arbeidsmiljø, arbeidstidsbestemmelser og stillingsvern
Anleggsmiddel	Et anleggsmiddel er noe som er i varig eie eller bruk for en periode på mer enn ett år (regnskapsloven § 5-1)
Artikkelnummer	Unikt varenummer i internasjonal handel. Det samme som GTIN («Global Trade Item Number»). Tidligere ble artikkelnummeret kalt EAN («European Article Number»)
ATP	«Agreement on the International Carriage of Perishable Foodstuffs and on the Special Equipment to be Used for such Carriage». Internasjonal avtale om transport av lett bedervelige matvarer og om det spesielle utstyret ved slik transport. Gjort til norsk lov gjennom forskrift til matloven
A-vilkår	Fuller vilkår i en forsikring, det vil si at forsikringen gjelder alle farer med unntak av force majeure-hendelser (naturkatastrofer)
B2B	«Business to Business». Handel mellom næringsdrivende
B2C	«Business to Consumer». Salg fra næringsdrivende til forbrukere
B2G	«Business to Government». Handel mellom næringslivet og det offentlige
Befordringsvedtekter	Selskaper innenfor kollektivtrafikk opplyser om vilkårene som gjelder ved en kollektivreise, gjennom sine transportvilkår. Vilårene kan du få utlevert ved å henvende deg til trafikkselskapet
Bestillingspunkt	Lagermengde der en ny artikkel må bestilles for at lageret ikke skal gå tomt
Bevilling	En konsesjon er fellesbetegnelsen på en individuell tillatelse til å foreta seg noe som i utgangspunktet er forbudt. I lovspråket blir det brukt forskjellige betegnelser på slike individuelle tillatelser, for eksempel «bevilling», «konsesjon», «lisens», «løyve», «godkjenning», «samtykke»
Bidragkalkyle	Vi bruker bidragkalkyle når vi fastsetter prisen på et transportoppdrag, slik at vi får dekket alle variable kostnader, men bare en del av de faste kostnadene
Biologisk avfall	Avfall fra operasjoner og annet patologisk avfall som det av estetiske hensyn ikke er ønskelig å kunne identifisere i restavfallet (for eksempel amputerte legemsdeler)
Bonus	Prisavslag i forsikringspremien ved skadefri kjøring (motsatt: malus)
Bulk	Eksempler på bulkgoods er korn, sand, mais og andre uemballerte varer som sendes som bulk. Ved sjøtransport skiller vi mellom våtbulk- og tørrbulktransporter. Våtbulk er da det samme som tanktransport, mens tørrbulk er transport av faste masser

CAD	«Cash Against Documents». Betalingsvilkår som sier at en kjøper får utlevert transportdokumentene fra en bank mot kontant betaling i samme bank
Celleproduksjon	Brukes ved JIT-produksjon. En arbeidscelle som består av et fåtall personer som har ansvaret for å produsere en eller noen få komponenter
CE-merke	«Communauté Européenne». Merke som symboliserer at et produkt er produsert i samsvar med EUs typegodkjenningsstandarder
CEMT	«La Conférence Européenne des Ministres des Transport». Den europeiske transportministerkonferansen. På engelsk er forkortelsen ECMT. I dag har organisasjonen skiftet navn til ITF
CEMT-tillatelse	Tillatelse til å utføre internasjonal godstransport mellom land som er medlemmer av CEMT-samarbeidet. Innenfor EØS-området holder det med EUs fellesskapstillatelse, utenfor EØS-området trenger vi CEMT-tillatelse
CEN	«Comité Européen de Normalisation». EUs standardiseringsorgan for varer som ikke er elektronikkprodukter
CENELEC	«Comité Européen de Normalisation Électrotechnique». EUs standardiseringsorgan for elektronikkprodukter («European Committee for Electrotechnical Standardization»)
CFR	«Cost and Freight». Leveringsbetingelse der selgeren ordner hovedtransport og forsikrer hovedtransporten på C-vilkår. Tidligere leveringsbetingelse som fortsatt kan brukes
CIF	«Cost, Insurance and Freight». Leveringsbetingelse ved sjøtransport der selgeren ordner transport og forsikrer på C-vilkår. Tidligere leveringsbetingelse som fortsatt kan brukes
CIM	«Uniform Rules concerning the Contract for International Carriage of Goods by Rail». Internasjonal konvensjon om transport av gods med jernbane
CIP	«Carriage and Insurance Paid to». Leveringsbetingelse der selgeren ordner transport og forsikrer på C-vilkår fram til oppgitt sted
CMR	«Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road». Konvensjon om fraktavtaler ved internasjonal godstransport på veg
CMR-fraktbrev	Fraktbrevformular utarbeidet av IRU («International Road Transport Union») med utgangspunkt i CMR-konvensjonen
COD	«Cash on Delivery». Betalingsbetingelse som sier at kjøperen skal betale en vare kontant ved levering
Container	Se <i>konteiner</i> .
COP	«Conformity of Production». Visse produkter skal samsvare med krav som gjelder for produktgruppa (for eksempel EURO IV, EURO V eller EURO VI). For å dokumentere samsvar legger produsenten fram et COP-dokument. Ved godstransport kontrollerer enkelte land kjøretøyets COP-dokument. Ut fra dette må bileieren betale en gradert miljøavgift avhengig av kjøretøyets alder
COTIF	«Convention concerning International Carriage by Rail»
CPT	«Carriage Paid to». Leveringsbetingelse der selgeren ordner hovedtransport, og kjøperen må forsikre godset under hovedtransporten
Crossdocking	Samlasting av gods fra mange små avsendere spredt over et stort geografisk område ved hjelp av en sentralterminal for videretransport i hele konteinere til mottakerne
CUSDEC	«Custom Declaration». EDIFACT-standard for elektronisk utveksling av tolleklarasjoner

C-vilkår	Forsikringsvilkår som bare dekker transportmiddelhavari
DAP	«Delivered at Place». Leveringsbetingelse der selgeren ordner transport fram til avtalt sted
DAT	«Delivered at Terminal». Leveringsbetingelse der selgeren ordner transport fram til avtalt terminal
DDP	«Delivered Duty Paid». Leveringsbetingelse der selgeren ordner transport og leverer varen ferdig fortollet i kjøpslandet
Deklarant	Den som avgir tolldeklarasjon til Tollvesenet
Dekningsbidrag	Differansen mellom den prisen vi velger å ta, og våre variable kostnader
Delkasko	Begrenset bilforsikring. Dekker vanligvis skade som følge av brann, tyveri, hærverk i forbindelse med tyveri og glasskader
D-pak	Detaljistenhet. Dagligvarebransjens betegnelse på en kartong eller en detaljistenhet
EANCOM	Dagligvarebransjens standarder for utveksling av handelsmeldinger elektronisk. EANCOM-meldinger bygger på FNs EDIFACT-standarder
ECMT	«European Conference of Ministers of Transport». Den europeiske transportministerkonferansen. På fransk er forkortelsen CEMT. I dag har organisasjonen skiftet navn til ITF
EDI	«Electronic Data Interchange». Elektronisk utveksling av informasjon i et standardisert format
EDIFACT	«Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport». FN-standarder for utveksling av ulike handelsmeldinger i et standardisert format (for eksempel faktura, fraktbrev, pakkseddel, tolldeklarasjon)
EDU	Elektronisk datautveksling. Norsk oversettelse av EDI
Emballasjeavfall	Emballasje som blir fjernet etter endt bruk av et produkt
Endimensjonal strekkode	En endimensjonal strekkode inneholder lite informasjon, for eksempel et artikkelnummer. Ved å omdanne artikkelnummer til strekkoder kan skannere lese kodene svært nøyaktig i høyt tempo. Det fins flere ulike strekkodeformat, for eksempel ITF 2 of 5, Code 29 og EAN-128, som er de vanligste
Enhetsblanketten	EUs felles tollblankett for tolldeklarasjon. Det samme som SAD («Single Administrative Document»)
Enhetslast	Gods som er plassert på en lastbærer (pall eller konteiner), slik at godset kan håndteres som en enhet
ERP-system	«Enterprise Resource Planning System». Dataprogram med database og tilhørende applikasjoner. Ressursforvaltningssystem
ESD-emballasje	«Electrostatic Discharge». Elektrostatisk emballasje for å beskytte følsom elektronikk mot elektrostatiske utladninger
ETSI	«The European Telecommunication Standards Institute». EUs standardiseringsorgan for elektronisk kommunikasjon
EUR-pall	Europall. De europeiske jernbaneforvaltningenes fellesbetegnelse for europaller
EXW	«Ex Works». Leveringsbetingelse der kjøperen har alt ansvar fra selgerfabrikk
FAS	«Free Alongside Ship». Leveringsbetingelse der kjøperen overtar alt ansvar for varen så snart varen er stilt losset på kai ved siden av skipssiden. Selgeren plikter å gi kjøperen melding om når varen er stilt til disposisjon ved kaikanten. Tidligere leveringsbetingelse som fortsatt kan brukes

FCA	«Free Carrier». Leveringsbetingelse der kjøperen overtar ansvaret for varen fra det tidspunktet varen er overlevert til hovedtransportøren på et angitt sted
Fellesfraktbrev	Fraktbrevformular som oppfyller vegfraktlovens krav til informasjon ved innenlands godstransport. Kalles også innenlandsfraktbrev
Fellesskapstillatelse	Alle som driver yrkestransport i EU-/EØS-området, skal ha med seg en fellesskapstillatelse i kjøretøyet som dokumentasjon på at de har både løyve og fellesskapstillatelse i orden
FIATA	«Fédération Internationale des Associations Transitaires et Assimilés». Organisasjon for globale speditører og fraktførere
FIFO	«First in – first out». Plukkprinsipp innenfor varehandelen som brukes for varer uten datostempling. De eldste varene plukkes alltid først
Fjerdepartslogistikk	Når en virksomhet setter bort en funksjon til en tredjepart, må virksomheten kjøpe tjenester tilbake fra tredjeparten. Mange setter bort funksjoner til ulike tredjeparter (bank, forsikring, regnskapsførsel osv). Tilbydere av fjerdepartslogistikk sørger for å samordne tredjepartsleverandørenes logistikkleveranser, slik at logistikksystemet fungerer optimalt for alle parter
Flytskjema	Et flytskjema viser rekkefølgen på aktiviteter ved produksjon av en vare eller tjeneste
Flåtestyring	Samlet styring og kontroll av kjøretøyer som er koplet til en felles kommunikasjonsentral som hele tiden har oversikt over kjøretøyenes posisjon ved hjelp av GPS-mottakere i kjøretøyene og kommunikasjonsutstyr med sentralen. Brukes mye ved drosjetransport
FOB	«Free On Board». Leveringsbetingelse der kjøperen overtar ansvaret for varen fra det tidspunktet varen passerer over skipsrekka. Gammel leveringsbetingelse som ble brukt da gods ble heist fysisk om bord i båter ved hjelp av kaikraner og skipskraner. Tidligere leveringsbetingelsen som fortsatt kan brukes
Forband	Et lag i en industripanell. Emballasjen i det underste laget må bære belastningen av det som er stablet oppå
Forbehold	Påskrift i et fraktbrev eller i annet transportdokument om spesielle vilkår som gjelder i tillegg til dem som framgår av vegfraktloven. Ved dårlig emballert gods er det vanlig å ta forbehold om skade på grunn av usikkerhet rundt godsets tilstand
Forbrukerkjøp	Salg fra en næringsdrivende til en forbruker
Force majeure	Naturkatastrofer (flom, stengte veger på grunn av store snømengder, krig osv.), det vil si hendelser som det ikke er mulig å forsikre seg mot. Når slike hendelser inntreffer, har ingen erstatningsansvar, men alle plikter å gjøre hva de kan for å berge liv og eiendom
Forpassing	En form for tollbehandling som innebærer at en ufortollet vare kan sendes innenfor tollområdet. Forpassing krever tollmyndighetenes tillatelse. Nærmere regler om forpassing finner du i tolloven § 4-21
Forsikringspremie	Årlig pris for en bestemt forsikring
Forsikringstaker	Den som har inngått en forsikringsavtale med et forsikringsselskap
Forsyningskjede	«Supply Chain». Et nettverk av virksomheter som samarbeider om å føre fram varer og tjenester innen en eller flere bransjer
F-pak	Forbrukerenhet. Dagligvarebransjens betegnelse på en forbrukerenhet
Fraktavtale	Avtale om transport av gods på veg i samsvar med vegfraktloven
Fraktfører	Ansvarlig transportør ved et godstransportoppdrag på veg i samsvar med vegfraktloven

Fyllingsgrad	Prosentvis utnyttning av volumet i en konteiner
Galileo	Europeisk satellittnavigasjonssystem under utbygging
Gods	Vegfraktlovens betegnelse på varer under transport
Godsansvarsforsikring	Forsikring som fraktførere tegner for erstatningsansvaret ved tap av eller skade på gods under transport
Godsterminal	Terminal for innlevering, sortering og utlevering av gods på veg fra avsendere til mottakere
GPS	«Global Positioning System». Amerikansk satellittnavigasjonssystem
Grensepassering	Når du har varer som skal fortolles, kan grensepassering bare skje på en tollstasjon i tollstasjonens åpningstid
Grønn logistikk	Innsamling av emballasje og produktavfall med tanke på sortering og gjenvinning til nytt råstoff og nye råmaterialer
GS1	«Global Standard One». Global organisasjon for standardisering av varenummer og EDI-standarder for ulike bransjer
GSM	Globalt system for mobilkommunikasjon. GSM er et nettverk for tovegs digital stemmeoverføring i UHF-båndet, der signalene sendes mellom mobiltelefoner via basestasjoner og faste fibernet eller radiolenker mellom dem
GTIN	«Global Trade Item Number». GS1-organisasjonens betegnelse på et unikt vare- eller artikkelnummer
Handelskjøp	Handel mellom næringsdrivende
Havari	Begrepet brukes i forsikring av transportmidler. Ved landbasert transport betyr havari en skade som gjør det umulig å kjøre videre
Helpendelrute	Kollektivlinje som pendler mellom to jamstore boligområder på hver side av sentrum i en by
Hentekjøp	Kjøp der den næringsdrivende selv henter varen hos kjøperen
Hertz (Hz)	Svingninger per sekund. Mål for frekvens ved trådløs kommunikasjon. Forkortes Hz
Hittegods	Gjenglemte ting på offentlig sted, for eksempel i busser eller på passasjerterminaler. Hittogods skal behandles etter reglene i lov om hittogods
HMS	Helse, miljø og sikkerhet. Internkontrollforskriften stiller krav om at alle arbeidsgivere skal iverksette tiltak for å forebygge skade på helse, miljø og sikkerhet
Husholdningsavfall	Som husholdningsavfall regnes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar o.l., ifølge forurensningsloven
IATA	«The International Air Transport Association». Flyselskapenes sivile bransjeorganisasjon
ICAO	«International Civil Aviation Organization». FNs organ for koordinering av regelverket ved lufttransport
Ikke-verbal kommunikasjon	Bruk av kroppsspråk ved kommunikasjon
IMDG-koden	«International Maritime Dangerous Goods Code». Forskrifter om transport av farlig gods til sjøs fra Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (IMO)
IMO	«International Maritime Organization». FNs organ for koordinering av regelverket til sjøs

INCOTERMS 2010	«International Commercial Terms». Internasjonale leveringsbetingelser som selgere og kjøpere bruker for å avtale hvem som skal ordne med transport, forsikre varen under transport og betale for transport ved sendekjøp
Influensområde	Befolkningsgrunnlaget for en kollektivlinje. Antall bosatte utenfor gangavstand til sentrum og innenfor en gangavstand på ca. 300 m til nærmeste holdeplass
Innførselsveileder	Tollvesenets retningslinjer ved import av varer til Norge
Innskuddsbasert pensjonsforsikring	Pensjonsforsikring med innbetaling av avtalte premiebeløp som skal utbetales i tillegg til folketrygden i 10 eller 15 år etter oppnådd pensjonsalder
Intermodal transport	Transport med flere ulike transportformer. Kalles også kombitransport
IRU	«International Road Transport Union». Global interesseorganisasjon for yrkes-transportører
ITF	«International Transport Forum». Forum der transportministre fra mange land møtes jevnlig og fastsetter regler på transportområdet utenom EU (der mange av de samme ministrene også deltar)
JIT	«Just in time». Samlebetegnelse på et produksjonskonsept, opprinnelig utviklet av Toyota, som bygger på flere elementer: ordrestyrt produksjon, eliminering av sløsing, bruk av arbeidsceller, montering på samlebånd, utjevnet produksjon o.a.
Kabotasje	Tredjelandskjøring, det vil si utføring av transportoppdrag som i sin helhet skjer i et annet land enn der kjøretøyet hører hjemme
Kalkyle	Kostnadsoverslag
Kasko	Bilforsikring. Forsikring av eget kjøretøy
Kjernetjeneste	Ved transport skiller vi mellom kjernetjenester og tilleggstenester i et transportoppdrag. Selve transporten utgjør da kjernetjenesten
Kjøp	Handelskjøp eller forbrukerkjøp
Kjøreseddel	Førere av drosje, selskapsvogn, turvogn, rutevogn og motorvogn som er spesielt utformet og/eller utstyrt for transport av funksjonshemmede, må under transport mot vederlag ha kjøreseddel i tillegg til førerkort. En kjøreseddel er en bekreftelse på at føreren oppfyller særskilte krav til vandel og helse
Kollektivtransport	Kjennetegnet på kollektivtransport er at slik transport er åpen for allmennheten og går i fast rute langs en rutetrasé
Kombitransport	Intermodal transport der lastbæreren veksler mellom ulike transportformer
Konsesjon	En konsesjon er fellesbetegnelsen på en individuell tillatelse til å foreta seg noe som i utgangspunktet er forbudt. I lovspråket blir det brukt forskjellige betegnelser på slike individuelle tillatelser, for eksempel «bevilling», «konsesjon», «lisens», «løyve», «godkjenning», «samtykke»
Konsulat	Stedlig representant underlagt en ambassade i et land
Konteiner	Lastbærer. Konteinere har utallige betegnelser. Sjøkonteinere er standardisert av ISO, er av stål og kan stables i høyden. En vanlig konteiner i europeisk landtransport er eurokonteineren
Kroppsspråk	Ikke-verbal kommunikasjon. Som yrkessjåfør reagerer omgivelsene både på det du sier (verbal kommunikasjon), og på kroppsspråket ditt (tonefall, øyekontakt, konsentrasjon om trafikken, oppmerksomhet ved tiltale osv.)
Kvalitet	Begrepet har mange definisjoner. Her gjengir vi gjeldende definisjon ut fra ISO 9000 – 2005: Grunntrekk og terminologi: I hvilken grad en samling av iboende egenskaper oppfyller krav

Landsdekkende postsending	Brevpost inntil 2 kg, aviser og blad i abonnement inntil 2 kg, lettgods inntil 20 kg som formidles landsdekkende
«Lathund»	Svensk ord for en enkel manual eller veileder. Norges Lastebileier-Forbund har oversatt en veileder for sikring av gods fra svensk og unnlatt å oversette begrepet lathund, som altså er det svenske ordet for veileder
Leasing	Leie av kjøretøy eller andre kapitalvarer
Ledetid	Tid fra bestilling til levering. Brukes ved ordrestyrt produksjon eller JIT-produksjon
Lettgods	Postlovens betegnelse på pakker inntil 20 kg
Leveringsbetingelser	Avtaleverk som brukes i internasjonal varehandel. INCOTERMS 2010
LIFO	«Last in – first out». Plukkprinsipp på grossistterminaler og godsterminaler
Logistikk	Det fins mange definisjoner. Vare-, penge- og informasjonsflyt fra råvareuttak til sluttbruker eller nedstrøms vareflyt fra et opprinnelsespunkt til et forbrukspunkt
Lokasjon	Lageradresse på et grossist- eller regionlager
LOOP	Retursamarbeidsorganisasjon
Løyve	En konsesjon er fellesbetegnelsen på en individuell tillatelse til å foreta seg noe som i utgangspunktet er forbudt. I lovspråket blir det brukt forskjellige betegnelser på slike individuelle tillatelser, for eksempel «bevilling», «konsesjon», «lisens», «løyve», «godkjenning», «samtykke»
Malus	Prispåslag i forsikringspremien som følge av skader (motsatt: bonus)
Mikrobiologisk smitteavfall	Avfall som er forurenset av organisk materiale, blod eller komponenter av blod fra mennesker og dyr med infeksjoner, og annet avfall som antas å være smittebærende
Mottaker	Den som er angitt som mottaker i en frakttavtale etter vegfraktloven
Målegods	Gods med lav tetthet, det vil si stort volum i forhold til vekt. Kalles også volumgods
Nav-eike-system	Rutesystem der omstigning mellom ruter må skje i et sentrum (nav), og der alle ruter er enkeltruter (eiker) til og fra navet
Nektet gods	Gods som en mottaker nekter å ta imot. Fraktføreren må da innhente ny forholdsordre fra avsenderen
NHO LT	NHOs landsforening for logistikk og transport. Arbeidsgiverforening som organiserer logistikk- og transportbedrifter
NHO Transport	Landsforening tilknyttet NHO som organiserer privateide kollektivtransportsselskaper
NLF	Norges Lastebileier-Forbund. En frittstående arbeidsgiverforening som organiserer lastebileiere i Norge
NSAB	Nordisk Speditørforbunds alminnelige bestemmelser. Regelverk som regulerer speditørenes erstatningsplikt når de påtar seg ansvar som fraktfører, lagerholder eller formidler
NTF	Norsk Transportarbeiderforbund. Et LO-forbund som organiserer arbeidstakere i transport- og logistikkbransjen
NTP	Nasjonal transportplan. Samferdselsdepartementet utarbeider hvert fjerde år en tiårig nasjonal transportplan for utbygging av transportmessig infrastruktur. Planen forkortes NTP. Gjeldende plan heter NTP 2014–2023

Nullvisjon	Et langsiktig mål i trafikksikkerhetsarbeidet som går ut på å strekke seg etter en visjon om at vi skal ha null dødsulykker og null hardt skadde i vegtrafikken
Næringsavfall	Som næringsavfall regner vi avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner, jmfør forurensningsloven
OCR-skanner	«Optical Character Recognition». Skanner som omgjør symboler (for eksempel bokstaver) til elektroniske tegn
OLFI-system	Ordre–Lager–Fakturering–Innkjøp. Dataprogrammer som brukes til å styre ordrer, lager, fakturering og innkjøp. Inngår i dag i ERP-systemer
Ombrukseballasje	Emballasje som vi kan bruke flere ganger, for eksempel PET-flasker til mineralvann
Opprinnelsesmerking	I internasjonal varehandel: dokumentasjon av opprinnelseslandet for et produkt. Brukes som dokumentasjon overfor tollmyndighetene
Ordrestyrt produksjon	Brukes ved JIT-produksjon. Produksjonen av et produkt starter først etter at en bestilling eller ordre er mottatt. Normalt må kunden vente i en fastsatt ledetid (tid fra bestilling til levering)
«Overstock»	Volumlager som er plassert i høyden over et plukkager
Pakkseddel	Liste over alle varer som følger med i en ferdigpakket ordre
Passasjerterminal	Et anlegg for på- og avstigning eller omstigning av passasjerer underveis mot reisemål
PDA	«Personal Digital Assistant». Personlig digital assistent
Plasskjøp	Handel mellom næringsdrivende der selgeren bringer varen til kjøperen med lokal distribusjonsbil
PLU-kode	«Price Look Up». Kode som vektvarer blir merket med. Ved hjelp av koden kan prisen beregnes ut fra et prisregister når vekten er kjent. Du finner PLU-koder på www.plucodes.com
Postoperatør	Enhver som i ervervsvirksomhet formidler landsdekkende postsendinger
Premiefond	Betegnelse på en konto der et forsikringsselskap samler alle innbetalinger av forsikringspremier fra forsikringstakere som har tegnet en bestemt forsikring
Produktavfall	Produkter som er kassert
Produktetikett	Etikett som skal være påklistret varer, og som skal inneholde artikkelnummeret som strekkode i tillegg til annen informasjon i klartekst
QR-kode	«Quick Response Code». Todimensjonal strekkode som kan leses av mobiltelefoner med app for lesing av QR-koder
Radiell rute	Kollektivrute som går mellom et boligområde og sentrum i en by
«Reefercontainer»	Frysekonteiner til sjøs og på bane
Registrert postsending	Postsending som det gis kvittering for ved innlevering, og som utleveres mot kvittering
Reiseforsikring	Forsikring som dekker tap av reisegods pluss hjemsendingskostnader ved sykdomstilfeller i utlandet. Gjelder normalt i 45 dager fra utreisedato, men kan forlenges etter særskilt avtale med forsikringsselskapet
Reisegaranti	Garanti som er lovpålagt for reisearrangører
Remburs	Betalingsform i internasjonal handel der selgerens og kjøperens banker hjelper til med kontroll av transportdokumenter og betaling

Returlogistikk	Oppstrøms vareflyt, det vil si vareflyt fra et forbrukspunkt tilbake til et opprinnelsepunkt
RFID	«Radio Frequency Identifier». Radiofrekvensidentifikator. Brikke med antenne festet på en papirlapp. Brikken inneholder informasjon om produktet den er festet på
RGF	Reisegarantifondet. Ved turbiltransport skal reisearrangøren tegne en reisegaranti. Garantien skal sikre at de reisende får refundert hele eller deler av utlegget sitt dersom turen av ulike årsaker ikke blir avviklet som forutsatt. Garantien skal forelegges Reisegarantifondet, som holder til i Ålesund
Ringrute	Kollektivlinje som knytter mange boligområder til arbeidsplassområder og sentrum
Roro	«Roll-on-roll-off». Ferjetransport der kjøretøy kan kjøre om bord og i land selv
SAD	«Single Administrative Document». EUs felles tollblankett
Samferdsel	Ferdsl mellom steder
Samlast	Lasting av gods til mange mottakere i en og samme konteiner
Samlastspeditør	Speditør som opptre som fraktfører og tar imot gods for transport fra mange avsendere til mange mottakere innenfor speditørens definerte markedsområde
Samsvarserklæring	Dokument som skal ligge ved produkter med skadepotensial. Av samsvarserklæringen skal det framgå hvilken type godkjenningsstandard produktet samsvarer med
SDR	«Special Drawing Rights». Spesielle trekkrettigheter. Avregningsvaluta for å beregne erstatning ved tap av eller skade på forsikret gods under transport
Selvkostkalkyle	Vi bruker en selvkostkalkyle når vi fastsetter prisen som summen av faste og variable kostnader og legger til en fortjeneste
Semikonteiner	Tilhenger som trekkes av en trekkvogn, der tilhengeren har kapasitet til 33 europaller
Sendekjøp	Handel mellom næringsdrivende der varen må sendes fra selgeren til kjøperen
Sjåførkort	Kort som yrkessjåfører må bruke for å registrere kjøre- og hviletid ved hjelp av fartsskriver
Smittefarlig avfall	Avfall fra medisinsk behandling eller veterinærbehandling og/eller tilhørende undervisning, forskning og diagnostikk som inneholder levedyktige mikroorganismer og deres toksiner, som kan forårsake sykdom hos mennesker og andre levende organismer
Spekter	Arbeidsgiverforening som organiserer bedrifter med offentlig tilhørighet
Spesialavfall	Som spesialavfall regner vi avfall som det ikke er fornuftig å behandle sammen med annet husholdningsavfall eller næringsavfall på grunn av størrelsen, eller fordi det kan medføre alvorlig forurensning eller fare for skade på mennesker eller dyr, jmfør forurensningsloven
Stuings sertifikat	Ved transport av farlig gods på veg gjelder ADR-regelverket, til sjøs gjelder IMDG-koden. Den krever at kapteinen på et skip skal ha en stuingsplan som viser hvor i skipet det farlige godset er lastet. Ved transport av farlig gods på ferjer må ADR-informasjonen kompletteres med et stuings sertifikat
Stykkods	Emballert gods som vi kan håndtere som en enhet, i motsetning til uemballert gods eller løsmasser
Støt	Logistikkoperatører på grossistlagre kaller ofte volumlageret for støt (fra svensk «stöldlager», som på norsk blir støttelager)

Støtindikator	Ampulle som festes på godset, og som gir utslag dersom godset blir utsatt for støt
Sykelønnsforsikring	Forsikring som selvstendig næringsdrivende (enkelpersonforetak) bør tegne for å få utbetalt sykepenger ved sykdom
Takstøre	Pris per kilometer i et takstregulativ
Talestyrt plukk	Plukk av ordrer på et grossistlager der plukkeren får overført plukkinformasjonen trådløst og har begge hender fri til plukk. Blir også kalt «voicepick»
Tariffavtale	Avtale om lønns- og arbeidsvilkår mellom en fagforening og en arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening
TEN-prosjektene	«Trans-European Networks». EUs opprinnelige plan for utbygging av den transportmessige infrastrukturen i Europa. Det ble laget en plan for utbygging av hver transportform: vegnettet, flyplassnettet, havnenettet, jernbanenetnet og innenlandske vannveger
Terminalnett	Består av en sentralterminal og mindre terminaler spredt rundt om i landet
Termokonteiner	Temperaturisolert konteiner. Brukes til transport av lett bederlige matvarer i samsvar med ATP-konvensjonen
TET	Tollvesenets elektroniske transitteringssystem. Gjennom dette systemet utveksler ulike lands tolladministrasjoner meldinger om varer som eksporteres fra et land og importeres til et annet land
TEU	«Twenty-feet Equivalent Unit». FNs standardiseringsorgan heter ISO («International Organization for Standardization»). ISO har foreslått at standardlengden for sjøkonteinere skal være 20 eller 40 fot. En 20 fots konteiner tilsvarer 1 TEU, en 40 fots 2 TEU
Tilleggstjenester	Et transportoppdrag består av en kjernetjeneste med tilleggstjenester. Tilleggstjenester leveres av sjåføren, service- og vedlikeholdsavdelingen og trafikkadministrasjonen. For at en kunde skal bli fornøyd, må både kjernetjenesten og alle tilleggstjenestene leveres i samsvar med det kunden forventer
TIR	«Transports Internationaux Routiers». TIR-konvensjonen er en tollkonvensjon som gjør det mulig å transportere forseglede konteinere uten tollvisitasjon ved grensepassering undervegs fra avsenderland til mottakerland
Todimensjonal strekkode	En todimensjonal strekkode inneholder mer informasjon enn en endimensjonal. QR-koden er i dag i ferd med å bli tatt i bruk til en lang rekke formål
Tollager	Med tollager mener vi et godkjent lagringssted for ufortollede varer. Det er tollmyndighetene som gir tillatelse til å opprette og drive tollager. Å legge inn en ufortollt vare på et tollager er tollbehandling, men ikke tollekspedisjon. I hvilken utstrekning det kan disponeres over varer på tollagre, framgår av tollagerbestemmelsene (se § 4-30) og den enkelte bevilling
Tollområdet	Tollområdet er det norske fastlandet med tilhørende territorialfarvann. Territorialfarvannet strekker seg 12 nautiske mil ut fra grunnlinja. Svalbard og Jan Mayen er ikke en del av tollområdet
Tonnkilometer	Mål for transportarbeid innenfor godstransporten: antall tonn transportert multiplisert med antall kilometer
Totalvekt	Samlet vekt av kjøretøy og last
T-pak	Transportenhet. Dagligvarebransjens betegnelse på en transportenhet, normalt en europall
Transaksjon	Ensidig overføring (av penger) fra en person til en annen (gave) eller tosidig utveksling av en vare mot betaling

Transittering	Med transittering mener vi import av en vare under tollmyndighetenes kontroll, og der minst én landegrense krysses
Transportetikett	Etikett som skal være påklisset sendinger for transport, og som skal inneholde sendingsnummeret som strekkode i tillegg til annen informasjon i klartekst
Transportforsikring	Ved sending av varer som har stor verdi i forhold til vekt (for eksempel en pc), dekker ikke fraktførerens godsansvarsforsikring tapet fullt ut ved skade. For slike varer bør vareeiere tegne en transportforsikring på A-vilkår hos et skadeforsikringsselskap før transporten begynner
Transportkorridor	NTPs inndeling i administrative forvaltningsområder, der transportetatene må samarbeide om bruken av midler til investering i nye tiltak
Transportvilkår	Retningslinjer som transportører lager for å tydeliggjøre sitt ansvar overfor transportkjøpere. I kollektivtrafikken framgår ikke transportvilkårene av billettene, men av transportvilkårene som en passasjer kan få utlevert ved å henvende seg til transportøren
Tredjelandskjøring	Kjøring i et annet land enn der kjøretøyet er hjemmehørende. Det samme som kabotasje
Tredjepartslogistikk	Utføring av logistikkjenester for et annet selskap. Eksempel: Mange bedrifter har i dag så lite gods de skal ha sendt, at de ikke oppretter egentransport. I stedet kjøper de transporttjenester fra for eksempel en samlastspeiditør, som da blir en tredjeparts logistikkleverandør
Tverrforbindelse	Kollektivrute som går direkte mellom to befolkningskonsentrasjoner uten å gå gjennom et sentrum (et nav) i et nav–eike-system
TVINN	Tollvesenets informasjonssystem overfor næringslivet. System for elektronisk fortolling
Undersøkelsesplikt	Plikt ifølge vegfraktloven som en fraktfører har til å undersøke gods ved mottak for transport
Universell utforming	Utforming av transportmidler og infrastruktur slik at alle kan ta seg fram uhindret
Utførselsveileder	Tollvesenets veileder for eksport av varer fra Norge
Vare	En ting som noen eier, jamfør kjøpsloven
Varelinje	Det samme som varenummer, artikkelnummer eller GTIN («Global Trade Item Number»)
Varenummer	Det samme som artikkelnummer eller GTIN («Global Trade Item Number»)
Vekselbeholder	NSB og Posten kaller en konteiner for en vekselbeholder. Først blir post og pakker lastet i en konteiner på en bil, deretter løftet over på en jernbanevogn og så tilbake på en bil
Verbal kommunikasjon	Ordene du bruker når du samtaler med noen
«Voicepick»	Talestyrt plukk
Volumgods	Gods med lav tetthet. Slikt gods kaller enkelte også målegods
Våtorganisk avfall	Matavfall og annet organisk materiale som er lett nedbrytbart
Yrkessjåførbevis	Obligatorisk kompetansebevis for yrkessjåfører. Påført norske førerkort som kode 95
Yrkesskade	En yrkesskade er etter lov om yrkesskadeforsikring en skade eller sykdom som arbeidstakere blir påført i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden

Yrkesskadeforsikring	Lovpålagt forsikring som alle arbeidsgivere har plikt til å tegne. Forsikringspremien avhenger av risikoen i ulike bransjer og antall arbeidstakere som arbeidsgiveren sysselsetter
Ytelsesbasert pensjonsforsikring	Pensjonsforsikring der du betaler en fast prosentsats av lønna til et premiefond. Som pensjonist får du en livsvarig utbetaling av årlige pensjonsbeløp som kommer i tillegg til folketrygden
YTF	Yrkestrafikkforbundet. YS-forbund som organiserer arbeidstakere i transportsektoren
XDR	Valutakoden for «Special Drawing Rights»
ÅDT	Årsdøgntrafikk. Et mål på gjennomsnittlig transportbelastning over året på en veg. Vi opererer også med HDT (hverdagsdøgntrafikk) og SDT (sommerdøgntrafikk)